

AMERISKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 99

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, APRIL 27TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

Birno bodo imeli v slovenski fari v Willard, Wisconsin, dne 2. maja. Tamojšno slovensko cerkev je lepo prebarval rojak John Snedic ml.

V naselbinah severne Minnesote je v teku že dlje časa akcija za stvorenje zveze vseh jugoslovenskih organizacij. Imamo že publikacijski odbor, v katerem so zastopana društva S. N. P. J., K. S. K. J., J. S. K. J., S. S. P. Z., H. B. Z., in S. H. Z. Konferenca zastopnikov vseh društev se bo vršila 1. maja na Chisholmu. Provizoričen program vsebuje med drugim tudi sledeče: razpravljanje o problemih bolniških skladov; vprašanje asessmentov, akcije proti izkoriščanju članstva in delavstva v splošnem, kampanja za zavarovanje brezposelnih delavcev. Je to pač zanimiv poskus spravi ti članstvo raznih organizacij k skupni akciji, in menda prvi te vrste med našimi ljudmi v Ameriki.

Za delegata društva sv. Cirila in Metoda, J. S. K. Jednote v Calumet, Michigan, sta bila izvoljena Mr. Peter Mihelič in Mr. John D. Zunič. Prvi je predsednik, drugi pa tajnik društva.

V Bakrenem rudniku v Calumetu je nevarno pobilo rojaka Math Brula. Nahaja se v nevarnem položaju v bolnici.

V Chicagi je umrl rojak Andrej Horij, doma nekje s Primorskega. V Chicagi zapušta soprogo, dva otroka in brata.

Mary Zakrajšek iz Elkhart, Indiana, si je zlomila roko v za pestju. Zdravi se v bolnišnici. Istotam je padla rojakinja Josephine Smole tako nesrečno, da si je zlomila roko v kolenku.

Podkupljeni časnikarji

New York, 26. aprila. Kongresman LaGuardia je danes pred senatnim bančnim odsekom trdil, da so bili časnikarji newyorških finančnih časopisov bogato podkupljeni, da so pisali v prid mahinacijam borznih posredovalcev in mešetarjev. Trdi se, da so gotovi časnikarji dobili \$250,000 za svoje delo. LaGuardia je prinesel v sobo bančnega senatnega odseka polno skrinjo dokazov, ki trdijo, da so časnikarski poročevalci dobili \$286,000 za svoje delo. Ti poročevalci so imeli navado pisati si lastne članke o tej ali oni kompaniji, kako izvrstno posluje, kar je imelo za povod, da je prevarljiva javnost začela kupovati delnice, ki niso imele nobene podlage. Ko je stvar prišla na dan, so seveda vsi zgubili denar, in nastala je kriza. Ti dokazi so vsi pred letom 1928, dočim se za poznejše dogodke še ne ve.

Mestni stadion

Župan Miller je poslal vodstvu baseball kluba pismo, v katerem pozivlje vodstvo, da začne z novo obravnavo glede najema mestnega stadiona za baseball igre. Prostor, kjer se sedaj vrše baseball igre, ni zadosti velik, in zadnjič je moralo biti zavrnjeno mnogo sto oseb radi pomanjkanja prostora. V mestnem stadionu je prostora dovolj za vse. Vzrok, da vodstvo baseball kluba ni vzelo prostorov na stadionu, je, ker mesto želi narediti pogodbo le za 25 let, a vodstvo baseball kluba pa za 40 let. Mogoče se bo začela sedaj nova pogajanja. Grška republika je odpravila zlato veljavo.

Sramotna pega Amerike je slučaj Mooneya. Namerni bojkot Californije

Washington, 26. aprila. Vedno številnejši postajajo klici protesta, katerega pošiljajo Amerikanci governerju države Californije, ki je odklonil pomiloščenje Tom Mooneya, ki sedi že 16 let v zaporih. Vseposod se govori o bojkotiranju države Californije, sklicujejo se protestna zborovanja, kongresniki so začeli dobivati številne brzojavne proteste. Želja governerja Rolpha, da Mooneyev slučaj končno veljavno reši, se gotovo ni spelnila. Prav v kratkem se bo pokazalo, če vlada v Ameriki pravica ali krivica. Vsa znamenja kažejo, da se bo z zadevo začel pečati zvezni senat. John MacDonald, ki je priznal, da je tekmo obravnave proti Mooneyu krivo prisegel, se je obrnil na senatorja Tydinga, demokrata iz Marylanda, zahtevajoč, da senat upelje preiskavo. Delavske skupine v raznih državah zahtevajo bojkot blaga, ki se izdeluje v Californiji, skuša se vplivati na ljudi, naj ne potujejo v Californijo. In ko je kongresman Blanton iz Texasa, se pohvalno izrazil se o governerju Rolphu, je vstal kongresman La Guardia iz New Yorka in rekel: "Noben pošten človek ne more brati zapisnika Mooneya obravnave, ne da bi se ga prijel čut sramote in protesta. Wickersham komisija je dala vso zadevo preiskati, in poročilo je bilo tako sramotno za californijsko justico, da so poročilo uničili. Mooney slučaj je sramotna pega za ameriško justico."

Pasja zgodba

Starši Hermana Samporo so se pritožili, da je njih sina popadel neki pes, ki ga lastuje Edward Bell, 1914 Central Ave. Poslan je bil policist Martin, da preišče dogodek. Ko je prišel v stanovanje lastnika dotičnega psa, je pes tudi policista pošteno čavnsnil v noge. Posledica je, da se nahajata fantek Samporo in policist v bolnici, pasja mrcina je bila pa ubita.

Novi kvodri

Ako dobite v prihodnjih treh tednih nove vrste kvodrov v roke, nikan se jih ne branite. Vlada je dala kovati kvodre, da jih nadomesti s starimi. Novi dvodri nosijo sliko Washingtona. Zakladniški oddelek vlade trdi, da se sedanji kvodri prej obrabijo, kot so pričakovali, zato bodo tekom treh tednov novi kvodri v promet.

Policijski tiketi

Direktor javne varnosti, Merrick, je izjavil, da on absolutno ne sprejme nobenega policijskega tiketa, ki ga dobijo kršilci avtomobilski postav, da bi ga "sfiksali." Niti največji njegov prijatelj bo pri njem našel na gluha ušesa. Enako so dobili policijski prosekurtorji povelje, da ne smejo "fiksati" policijskih tiketov. O tem bodo odločevali le sodniki.

"Pregranjana nedolžnost"

V četrtek večer, 28. aprila, točno ob 7:30 se vršijo vaje za igro "Pregranjana nedolžnost," katero vzpizori društvo Waterloo Grove, št. 110 W.C. Vaje se vršijo v Slovenskem Delavskem Domu. Prosi se vse igralce in igralke, da se gotovo udeležijo ob pravem času.

Na operaciji

Mrs. Ana Pleše, 1447 E. 53rd St. se je podala v Womans bolnico na operacijo. Prijateljice jo lahko obiščejo.

2000 mestnih delavcev bi bilo ob zaslužek, da niso policisti vzeli precej znižanih plač

Skoro bi se pripetilo zadnji teden, da bi bilo 2,000 mestnih delavcev ob delo. Vzrok je ker je vseposod pomanjkanje denarja, in je v takih razmerah mestni vladi skrajno težko obdržati na delu delavce. Kot smo že poročali, znašajo zaostali davki nekako šest milijonov dolarjev. Tega denarja ni, torej ga tudi mesto ne more dobiti, ker ljudje davkov ne plačujejo. Plačati jih pa ne morejo, ker — nimajo.

Poleg tega je nastal v blagajni okrajnega blagajnika, republikanca Collistra, primanjkljaj, ki znaša skoro \$700,000.00. Kam je zginil denar, nihče ne ve, toda bodo dognali ekspertni državni pregledovalci knjig, ki so že 14 dni na delu in bodo iskali vse tja do 1. junija, da doženejo, kdo je ukradel denar. Ogromne tišočake stane tudi ta preiskava! Da more mestna vlada ob takih razmerah sploh koga še najeti za delo, je pravi čudež.

Medtem so pa pritiskale tudi dobrodelne družbe, ki izjavljajo, da nimajo več denarja na razpolago. Tedensko morajo podpirati 19,000 družin. Za Community fond se je zbralo lanskega novembra skoro \$6,000,000. Pravijo, da ni več denarja. Potem so zbirali privatniki, ki so nabrali \$500,000, mesto je dalo \$800,000, okraj je dal \$1,250,000, toda dobrodelne družbe pravijo, da nimate denarja.

Takoj ko je nastopil vlado novi župan Ray T. Miller je preprosil governerja White, da je sklical izvanredno zasedanje dr-

žavne zbornice, ki naj dovoli, da mesto izda bonde, s katerimi naj se dobi denar za brezposelne. Državna zbornica je to naredila, poleg tega, da je določila, da se del gasolinskega davka vporabi za brezposelne. Takoj pa, ko je prišel denar, se je vnel prepir.

Župan Miller je bil mnenja, da \$800,000, ki se dobi za gasolinski davek, naj gre v mestno blagajno, da se stem denarjem plačuje brezposelne delavce, ki lahko dobijo delo in če delajo, jih potem dobrodelne družbe ne bodo podpirale. Toda dobrodelne družbe pa so trdile, da absolutno potrebujejo teh \$800,000 za podporo brezposelnim družinam. Župan Miller je naredil začuden obraz. Vprašal je dobrodelne družbe, kaj je boljše, ali delavci, ki delajo in služijo, ali pa dobrodelnost? Kajti če dobijo dobrodelne družbe denar od gasolinskega davka, ga mesto ne bo dobilo, in bo imelo torej toliko manj denarja za delavce na razpolago!

Očitno je, da dobrodelnim družbam ne bi bilo treba podpirati delavcev, če bi delali. Dela pa dobiti ne morejo, če dobrodelne družbe vzamejo \$800,000, kar bi morala dobiti mestna blagajna. Ker pa ima končno besedo pri tem mestna zbornica, in ker imajo v njej večino republikan- ci, je mestna zbornica določila, da dobi \$800,000 vodstvo dobrodelnih družb, in župan Miller si je umil roke. Očitno je torej, da mesto ne bo moglo oddati več novih del, ker so mestni blagajni dobrodelne družbe odnesle

\$800,000. Tako se torej dela! Vsak delavec veliko raje dela in služi svoj lastni denar, kot pa sprejema miloščino od dobrodelnih družb. V tem je imel Miller popolnoma prav, ko je zahteval denar za mestno blagajno, toda je bil nadglasovan.

Ker nima mesto torej omenjenih \$800,000 na razpolago, je sledilo iz tega ne samo, da ne more nihče več dobiti nadaljnega dela, pač pa da se mora odločiti tudi mnogo sedanjih uslužbencev od dela. Da se pa vsaj scdanje uslužbenec pridržijo na delu, je prišel župan Miller na idejo, da se policistom zniža plača. Policisti so dobro plačani, in decelj niso dobili še nič znižanih plač, razven da ob počitnicah ne bodo dobili plače. Direktor Merrick je apeliral na nje v ponedeljek, da prostovoljno sprejmejo pčtinpol procentno znižanje plač, kar so policisti in ognjegasci tudi storili. In ni to majhna žrtve policistov. Kajti darovati morajo gotovo svoto za Community fond vsako leto, prispevali so \$2,500.00 za mleko za sirotne otroke, vzeli so jim denar, ki bi ga sicer dobili ob počitnicah, uniforme jih veljajo precej, in sedaj še znižanje, znesse nekako \$750.00 na leto za policista.

S tem denarjem pa, kar bo znašalo znižanje policijskih plač, bodo lahko ostali na delu drugi mestni delavci, in so tako policisti prihranili najmanj 2,000 potrebnim delavcem delo, dočim na nova dela v oigled danih razmer, niti misliti ni.

Mlada Slovenka bila rešena deportacije

Meseca februarja je dala naselniška oblast ameriške vlade prijeti Miss Justino Zakrajšek in Mrs. Ano Brodnik, njeno sestro, in je obe obdolžila, da sta prišli napačnim potom v Zedinjene države. Obe sta bili obsojeni v deportacijo. Justina in Ana sta se nahajali nekako štiri leta v Ameriki, in sta bili od nekega poznanca zatoženi. Deportacija bi se morala kar v naglici zgoditi. Deportacija pomeni, da se dotična oseba ne sme nikdar več vrniti v Zedinjene države. Pri tem pa je začelo posredovati uredništvo "Ameriške Domovine." Mrs. Ana Brodnik je poročena z ameriškim državljanom. Najprvo smo dosegli, da Ana Brodnik ne bo deportirana, pač pa je prišlo povelje iz Washingtona, da lahko prostovoljno odide iz Amerike, ako odide pred 1. majem. To pomeni, da če gre prostovoljno, da lahko naredi prošnjo za povratek. Zopet je posredovala "Ameriška Domovina" s sodelovanjem našega senatorja Robert J. Bulkleya, ki je bil ves čas zelo naklonjen temu slučaju. Mlada Ana se namreč čuti mater, in brutalno bi bilo, v takem času pošiljati iz Amerike. In te dni smo toliko dosegli, da Ana lahko ostane v Ameriki in čaka družinskega dogodka, tako da bo novorojenec ameriški državljan. Njen odhod je bil definitivno odločen. Medtem se pa rešuje tudi slučaj Justine, njene sestre. Upamo, da se bo tudi v njenem slučaju doseglo, kar je najboljše mogočega.

Enajst Slovencev graduira v Barberton višji šoli

Marsikdo bi mislil, da le v Clevelandu pohajajo otroci slovenskih staršev v višje šole, toda naše sosednje slovenske naselbine so ravno tako naprej v hrepenenju za višjo izobrazbo kot metropola v Clevelandu. Zlasti se v tem odlikuje naselbina v Lorainu in v Barbertonu. Dne 12. maja se vrši graduacija v Barberton višji šoli, in izmed 160 graduantov te višje šole, je tudi enajst sinov in hčerk slovenskih staršev, in med temi enajstimi sta dve Slovenki "Honor members," to je, učenki z odliko. To sta Anne Železnikar in Mary Onušič. Imena ostalih slovenskih graduantov so: Florence Debevec, Anne Garbor, Anne Janesh, Mary Jevce, Mary Ocepke, Amelia Penko, Jeanette Troha, John Goranc in Fred Udovich. Vidi-mo torej, da je med slovenskimi graduanti devet slovenskih deklet in dva mladenčca. Vsem graduantom pošiljamo iskrene čestitke, kot tudi njih staršem in želimo vsem skupaj mnogo uspeha v življenju.

Dr. Euclid, št. 29 SDZ

Prosi se članstvo tega društva, da se udeleži izvanredne seje v sredo, 27. aprila, ob 7:30 zvečer v štrumbeljevi dvorani. Seja bo v korist društva in članstva.—Mačarol, predsednik.

Skupna društva

Nocoj se vrši seja skupnih društev fare sv. Vida. Zastopniki in zastopnice so prošeni, da se udeležijo.

Policija, poroka, uporni župljani in piketi

Včeraj zjutraj sta se poročila 21 letna Lottie Kosik in 23 letni Leo Bogus. Toda poroka si bosta zapomnila za vse življenje. Cerkveni obredi so se vršili v cerkvi sv. Ivana Kancija, na College in Professor Ave. Med župnikom in med farani vlada neke vrste spor. Župnik je Rev. Kocinski. Baje je nastal spor pred nekaj meseci, ko je škof premetil priljubljenega kaplana Rev. Fosterja na drugo faro, v Warren, Ohio. Župljani so tedaj šli k škofu, da bi pustili kaplana pri fari, toda niso bili uspešni. Od tedaj so se mnogi župljani spuntali proti župniku in so postavili pikete pred cerkve, da zabranijo župniku, Rev. Kocinskemu cerkvena opravila, ki se dalja časa niso mogla vršiti. Ko je bila včeraj napovedana poroka Mr. Bogusa, so pa ženske zasedle vse dōhode k cerkvi, tako da preprečijo pohod v cerkev ženinu, nevesti in svatom. Poklicana je bila policija. Osem oddelkov policije je dospelo na lice mesta, ki so po 20 minutnem prizadevanju končno naredili dovolj veliko gaz za ženino in nevesto, da sta lahko korakala v cerkev. Cerkvenih opravil ni motil nihče, le po končanih obredih so ženske zunaj cerkve zopet sikale, kričale in žvižgale, dokler ni ženin z nevesto odšel. Do hujšega ni prišlo. Župnik, Rev. Kocinski, dolži komuniste, da skušajo hujskati farane in da so oni odgovorni za napade.

* Ognjegasci v Lannerch, blizu Philadelphije, so zaštrajkali.

Senat bo poslovanje newyorške borze te dni temeljito dal preiskati

Washington, 26. aprila. Bančni odsek zveznega senata je na tihem upeljal preiskavo, ki naj dožene, kako se je nepostavno poslovalo na newyorški borzi, kjer je leta 1929 nastal krah, katerega še danes čuti vsa dežela. V operiranje borze so bili zapleteni prominentni finančniki in politikarji. Posebno bo preiskava naperjena proti takozvanim "specialistom borze." Bančni odsek senata se je danes zbral k plenarnemu zasedanju, da se naredi načrte, na kakšen način začeti s preiskavo. Predlagalo se je tudi, da se zapleni borzne knjige, ako drugače ne morejo priti na sled divjim spekulantom z denarjem. Med onimi, ki so v letu 1929 zgubili velike svote na borzi, ko so priredili pogon takozvani "medvedi," se nahaja tudi John Raskob, načelnik eksekutivnega odbora demokratske stranke. S svojimi tovariši je zgubil baje \$32,000,000. Dotične izpovedi sta podala senatnemu odseku dva člana borze, kateri so dolgo iskali, a končno sta se sama pojavila. Pričakuje se te dni zanimivih odkritij o borznem poslovanju. Preiskava bi morala biti upeljana že v letu 1929, ko se je začel prvi pogon na borzo.

Samo štiri dni

Mogoče je, da bodo uslužbenci Cuyahoga okraja po 1. maju delali samo 4 dni na teden. Tudi plačo bi dobivali samo za 4 dni. Okrajni blagajni pri manjkajo \$600,000. Ta denar, namesto da bi šel za plače uslužbencev, mora iti v poseben fond za odplačilo dolgov. Te dni se vršijo tozadevne konference.

Avstrijski konzul

Albert Reinecke, avstrijski konzul v Clevelandu, je vložil prchnjo za ločitev od svoje žene. Reinecke pravi, da je bil imenovan za konzula leta 1928, in da ga žena ni hotela spremljati v Ameriko in raje živi v Nemčiji. Par se je poročil leta 1919, in ima sina, starega 13 let.

Odobreni kandidati

Jugosl. Progresivni klub v Euclidu je na svoji zadnji seji odobril demokratske kandidate za primarne volitve, ki se vršijo 10. maja po vsej državi Ohio. Odobreni kandidati so isti, kot jih je odobril eksekutivni odbor demokratske organizacije.

Vest iz domovine

Mrs. Karolina Lesar, 720 E. 93rd St. je dobila žalostno vest, da ji je v vasi Zamostec pri Sordražici umrl njen ljubljani oče, star 57 let. Zapušča soprogo, 5 hčerk in dva sina v domovini, v Clevelandu pa hčer Karolino. Naj bo ranjkemu mirna domača gruda!

V bolnico

V bolnico sv. Aleša je bil odpeljan v svrhu operacije rojak Frank Požar, 3881 E. 112th St. Za enkrat še niso dovoljeni obiski.

Zastrupljeni psov

Prebivalci Bridge Ave. v Be-reja so se pritožili, da jim je neki neznanec zastrupil tekono enega tedna 15 psov.

Nevarno zbolel

V bolniško posteljo se je moral podati rojak Martin Zugel, 19701 Shawnee Ave. Nahaja se na domu pod zdravniškim varstvom. Želimo mu skorajšnjega okrevanja.

Al Smith je zmagal v Massachusetts in Pennsylvaniji. Butler poražen

Boston, 26. aprila. V predsedniški vclivni borbi ki se je včeraj vršila v državi Massachusetts so kandidati Al Smitha sijajno zmagali. Senator David I. Walsh, ki je deloval za Smitha, je dobil 71,649 glasov napram županu Curleyu, ki je deloval za Roosevelta, in ki je dobil 25,638 glasov. Glasovi niso še vse preštet. Iz vseh krajev države Massachusetts se poroča, da so bili povsod izvoljeni delegati, ki bodo na demokratski predsedniški konvenciji podpirali Al Smitha za predsednika. Delegati Roosevelta fakcije so vsi propadli. Videti je, da bo država Massachusetts poslala na demokratsko predsedniško konvencijo 36 delegatov, ki bodo obvezani voliti za Smitha. Demokrate sta vodila za Smitha governer Ely in zvezni senator Walsh ter Marcus Cclidge, dočim je podpiral Roosevelta župan mesta Bostona — Curley. Na republikanski strani je dobil Hoover kot predsedniški kandidat 31 delegatov izmed 34, znamenje, da tudi republikanci niso edini za Hooverja. Skoro enako ugodna poročila so dospela iz Pennsylvanije, kjer so se vršile primarne volitve za Smithove in Rooseveltove kandidate za narodno konvencijo. Dočim bolj natančna poročila še niso na razpolago, pa je dobil Smith v 1697 volivnih okrajih izmed 8181 volivnih okrajev v Pennsylvaniji Roosevelt 27,969, Smith pa 26,185. Zaenkrat je Roosevelt nekoliko naprej, toda ko pridejo poročila iz drugih krajev, se pričakuje, da bo Smith napredoval, dasi končni rezultat še ni gotov. Na republikanski strani je Hoover zmagal v Pennsylvaniji, dasi tudi ni dobil vseh delegatov. Najbolj značilen pa je v Pennsylvaniji poraz generala Butlerja za zveznega senatorja. Butler je kandidiral kot suhač in povsod povdarjal, da mora prohibicija ostati. Napram njemu je nastopal proti prohibiciji James Davis, bivši delavski tajnik, ki je porazil Butlerja 3:1. V 900 okrajih je dobil Davis 111,392 glasov, Butler pa 45,581. Medtem je pa zmaga Smitha v državi Massachusetts še bolj razplamtel politični položaj med demokrati.

Nadaljno znižanje plač

Mestna zbornica je v ponedeljek večer na priporočilo župana Millerja znižala plače uslužbencev mestne sodnije za 10 procentov. Policisti in ognjegasci so prostovoljno odstopili 5 in pol procentov svoje plače. Nadalje je mestna zbornica sprejela resolucijo, da se opusti W. 130th St. bus linija. Nadalje je bila sprejeta resolucija, da dobrodelne družbe oddajajo svoja naročila tudi neodvisnim groceristom, ne samo verižnim trgovinam. Dobrodelne družbe trdijo, da oddajajo naročila 350 neodvisnim trgovcem. Zbornica ni imela nobenih drugih važnih poslov v ponedeljek.

Tudi dijaki

Te dni se je vršilo med dijaki Western Reserve univerze v Clevelandu glasovanje glede prohibicije. 110 dijakov se je izjavilo za prohibicijo in 472 pa proti. Obenem so se dijaki izjavili za revizijo tarifa, proti gospodarskemu bojkotu Japonske in za svetovno razsodišče.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznasalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00; pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 99, Wed., April 27th, 1932

Vojaški bonus in politika

Kongresman Rankin iz države Mississippi se je glede predloga za izplačilo bonusa bivšim vojakom izjavil sledeče: "Ako bi ta predlog samo povzročil, da se izjavi iz ameriškega naroda \$2,000,000,000 za bonus bivšim vojakom, tedaj bi bil jaz nasproten temu. In veterani sami ne bi zahtevali kaj enakega. Toda ta predlog bo povzročil še vse kaj drugega." In kongresman Fish iz New Yorka je izjavil: "Izplačilo bonusa bi posušilo našo zlato rezervno, padli bi z zlate rezerve, na kateri se sedaj nahajamo, in ameriški dolar bi naenkrat postal vreden samo 30 centov. Prepričan sem, da izplačilo bonusa prinese več škode, kot pa bo koristilo.

"Ako se lahko znebimo vsakega dolga, tedaj tudi lahko tiskamo nov denar, da pokrijemo naš deficit v svoji en tisoč milijonov dolarjev, mi lahko tiskamo denar za vse naše potrebe. Drugega ne rabimo, kot namazati tiskarske stroje, nakupiti par milijonov funtov papirja in tiskati in tiskati. In da bomo nekega dne vsi skupaj, kar nas je v Ameriki, na dnu prepala, no, o tem bomo govorili, ko bomo že pogubljeni!"

In kakšno je mnenje med bivšimi ameriški vojniki glede bonusa, Organizacija "Veterans of Foreign Wars", je skoro 100 procentno za izplačilo tega bonusa. Pred nekaj dnevi so veterani te organizacije, 1,000 po številu, prikoricali pred Kapitol, kjer so predložili zahtevo za izplačilo. Ta zahteva je nosila 2,240,000 podpisov bivših vojakov.

Druge močna organizacija bivših vojakov je American Legion. V tej organizaciji obstoji spor glede izplačila. Zadnja konvencija American Legion je glasovala proti izplačilu bonusa. In predsednik Hoover misli, da ima organizacijo za seboj v boju proti izplačilu. Kot se je izjavil Henry L. Stevens, vrhovni predsednik American Legion, je samo 23 postojank American Legion izmed 10,400 glasovalo za bonus.

Postojanke so na to izjavo takoj protestirale. 23 postojank American Legion iz mesta Minneapolis je zahtevalo nemudoma člansko glasovanje glede bonusa. Toda na drugi strani so se pa oglašile nekatere podružnice iz New Yorka, ki so izjavile: "Mi zahtevamo, da se nemudoma umakne politika iz bonusa. Nepatriotično je, da se pritiska na kongres, da glasuje za nadaljne tisoče milijonov dolarjev in s tem degradira vrednost patriotizma, zapelje vladne finance v pogubo, izsiljuje denar davkoplačevalcem in naredi iz besede "veteran" pomen "graftarja."

Talcott Powers pa piše tozadevno v New York World-Telegramu: "Ako bo vlada na pritisk vojnih veteranov trošila denar na enak način kar naprej, tedaj bo pogoltnjena zvezna zakladnica tekem prihodnjih enaindvajset let. To je dokazano po temeljiti preiskavi. Kar vlada dobiva tekem enega leta od dohodninskega davka, vse to izda tekem leta samo za bivše vojake in še to zadosti ni. Lansko leto je vlada plačala veteranskim zahtevam \$1,000,000,000. To je več kot pa stane ves celoletni proračun Japonske, ali dvakrat več kot ima Kanada vseh svojih stroškov, ali 75 procentov aserane davčne vrednosti države Colorado, ki je najbogatejša rudarska država sveta. Eden izmed vsakih šestih moških, ki so služili v ameriški armadi, dobiva danes podporo. Vsi demobilizirani vojniki vseh vojsk, kar jih je Amerika imela pred svetovno vojno, so dobili \$15,000,000 izplačil. Toda kot kongres dela sedaj, bodo dobili samo vojniki svetovne vojne \$100,000,000,00, predno bo izplačan zadnji dolar.

"In kljub tem neverjetno visokim številkam, kongres še neustavno deluje, da te številke še poveča. In da povem resnico: Neustavno naraščajoči stroški ne gredo za podporo onim odvisnim od bivših vojakov, ki so bili ubiti v vojni, ali onim, ki so bili ubiti v vojni, ali onim, ki so bili ranjeni, pač pa ljudem izven tega kroga. Kam bo to vse prišlo, nihče ne ve.

Zedinjene države imajo vsega denarja na razpolago za vse stroške v enem letu, okroglo \$4,000,000,000. Od tega ogromnega denarja se plača za armado in mornarico \$694,000,000 na leto, za javna dela \$392,000,000, za odplačilo dolga \$496,000,000, za obresti na dolg \$640,000,000, za vse druge stroške vlade \$816,000,000, in za plačilo bivšim vojakom pa \$1,072,000,000 ali več kot za vsako drugo podjetje Zedinjenih držav. Ako je torej koristno, da se izplača nadaljnih \$2,000,000,000 poleg gorej omenjenih bremen, bo presodil ameriški narod sam pri volitvah. Pojavili se bodo kandidati, ki zagovarjajo bonus, pojavili se bodo, ki temu nasprotujejo. Kdor bo izvoljen, ta bo zastopal večino naroda, in če narod sam to želi, potem nihče odgovoren ni za posledice, kot narod sam. Do danes ameriški narod še ni prišel v tako zagato, da se ne bi mogel izkopati iz nje.

D O P I S I

Cleveland (Newburg), O. — Moje pismo bo bolj kratek, ker ga "proizvajam" v pondeljek zjutraj, to je tisti dan po nedelji. Vstal sem malo bolj pozno in prvo je bilo, da sem začel iskati mojega očala, ker si brez njih niti človek ne morem obiti. Kadar človek kaj išče in če takoj ne najde,

ta dolžnost, da se opravičim in ji tudi povem, da že pol ure iščem "špegle," pa jih ne morem najti. Ne vem kaj bi bilo v mojih besedah tako smešnega, da se je začela moja ženska na ves glas krohotat, da se je kar postelja tresla. Ko jo mimogrede povprašam po vzroku njene dobre volje v tem času depresije, mi pove, naj se primem za nos, pa bom dobil očala, ker jih imam natakajena ves čas. Ta je pa lepa!

Javno pa izjavljam, da tega nisem kriv jaz, ampak Collinwoodčani in krivdo kar lepo njim odstopim. V nedeljo se je namreč vršil koncert zbora "Ilirije," na kateri koncert smo bili tudi mi povabljeni. Ker je pa Collinwood precej oddaljen, smo šli tje kar tri ure prej, pa smo še vseeno prišli malo prezgodaj. Zato smo se pa malo ustavili pri Zulichevih. Mr. Zulicha ni bilo doma; rekli so, da je nesel pisma na pošto in da bo kmalu prišel, ker je že več kot eno uro, kar je šel zdomi. Res je prišel čez kakih dve uri, zato pa jaz obžalujem tisto naselbino, kjer morajo tako daleč pisma nositi na pošto. Šele pri Zulichevih sem zvedel, čemu smo prav za prav tje šli. Naš Režin je vzel namreč tonardo zavoralno na svoj kozolec, Mike pa na instrumente. Kakor sem slišal, misli namreč Mike ustanoviti orkester in pravijo, da ima že vse skupaj, samo enega mu še manjka, ki bi igral na orgelce. Kljub temu, da smo prišli po tako važnih opravkih, smo bili prav prijazno sprejeti in še bolj prijazno postreženi. Prav lepa hvala, Zulichevi!

Potem smo šli vsi skupaj v dvorano, kjer je bilo že natrpano občinstva. Program se je pričel točno, kar je popolnoma pravilno. "Ilirija" je izvrstno proizvajala svoje pesmi in vse je šlo v lepem redu. Po koncertu so nas pa s težavo spravili v gornjo dvorano, kjer se je vršila vesela zabava. Tam sem videl tudi mnogo Lorainčanov. Ipmam, da jim je zabava ugajala in da se še vidimo. V nedeljo pridite k nam in vam zagotavljam, da vam tudi tukaj ne bo dolgčas, ko bo "Zvon" priredil svoj koncert s sodelovanjem "Ilirije" in "Cvetar." Program bo izbran iz narodnih in težjih skladb. Vstopnina je le 50 centov. Torej ljubitelji lepega petja, ne zamudite te prireditve v nedeljo 1. maja. Koncert se vrši v S. N. Domu v Newburgu in začetek bo točno ob osmih zvečer. Na svidenje!

A. Žagar.

Nova Ljubljana. — Sicer smo malo pozni z našim dopisom, pa upam, da nam prijazni Girardčani oprostite. Tako prijetno smo se imeli med vami, da nam ne bo tako lahko pozabiti, kedar ste nas povabili na banket na vaš prijazni spomladanski vrt. Lepa hvala za vso prijaznost in postrežbo, posebno pa še Mr. Dolčiču, ki nas je povabil. Kdo vse so bili pevci in govorniki, je bilo že vse poročano v tem listu. Mi bi pa le radi vedeli kdo so bile kuharice! Te pa znajo, te! In tudi tisti vaš natakar nas kar ni pustil v miru in nam venomer predstavljal živahnega ohajčana. Zal nam je, da se nas ni več udeležilo. Mogoče nas pride prihodnjič več, če nas bodo prijazni Girardčani še povabili. Tudi obžalujemo, da je tam čas tako hitri minil. Komaj smo se dobro vsedli, pa se je že začelo daniti in treba jo je bilo popihati proti Clevelandu. Od naše strani bi bila boljše udeležba, pa ker nam današnje razmere ne dopuščajo, moramo biti s tem zadovoljni. Pri vas pa ne obcutite take krize kot mi. Lepo se imate in vidi se, da vlada sloga med vami. Ne moremo prehladiti vašega narodnega doma, katerega ste tako lepo okrasili in katerem predseduje Mr. Cekuta, vaš councilman. Lahko ste ponosni, da imate take moze med seboj.

Prav zadovoljni smo se poslovali od vas in upamo, da boste ravno tako tudi vi zadovoljni, ako se boste udeležili naše proslave, ki jo bomo obhajali 4. in 5. junija v naši beli Ljubljani. Več o tem vam že sporočimo. Vsi želimo Mr. Dolčiču srečno pot v staro domovino in ravno tako srečen povratek, ter vse skupaj prav lepo pozdravljamo. Frank Rupert.

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opaskar

Vprašanje: Prosim nasveta v moji zadevi s poulično železnico. Peljala sem se pred kratkim na ulični železnici in ker ni bilo seveda, sem morala stati. Sprevodnik nam je, ko se je premikal, zapovedal, pomakniti se nazaj v voz. Isti trenutek je pa kar hitro ustavila, sem padla in si zlomila nogo. Zdaj so prišli k meni zastopniki kompanije in hočejo, da se podpišem na listino. Jaz pa ne vem, če ne bi pri tem izgubila kaj svoje pravice, če jih kaj imam proti kompaniji. — A. P.

Odgovor: Če je v vašem slučaju mogoče dokazati, da se je kar ustavila z izvanredno naglico in tako vam povzročila poškodbe in da niste bili pri tem vi krivi, potem je kriva cestna železnica, ker je to povzročila. Enak slučaj je bil z gotovo Mrs. Merk proti Cleveland Railway Co., v katerem slučaju je najvišja sodnija države Ohio potrdila razsodbo nižje sodnije, ki je priznala Mrs. Merk odškodnino za poškodbe, ki jih je dobila, ko jo je hiter potegljak kare vrgel po tleh in ji povzročil poškodbe po telesu. Ker je mogoče, da je kompanija odgovorna v tem slučaju, bi vam svetoval, da ne podpišete nobene listine in ne sprejmete nobenega denarja, dokler se ne posvetujete z vašim odvetnikom. Če nimate že svojega odvetnika, se obrnite do kakšnega slovenskega odvetnika, saj nas je več, in vam bomo radi pomagali in svetovali pravilno. Slučaj zahteva pravo postopanje, da dobite priznanje svojih pravic, zato ne prepustite stvari vsakemu odvetniku, ampak samo takemu, na katerega se lahko zanesete in katerega lahko razumete.

Vprašanje: Pri pogovoru je nastalo vprašanje, kdo bi bil odgovoren za odškodnino, ako bi slučajno jedel v restavrantu in požrl kako glazevino, ki bi bila v jedi in bi dobil pri tem notranje rane. — M. R.

Odgovor: Gospodar restavrantu bi bil absolutno odgovoren. Ravno tako je odgovorna kompanija, ki prodaja živila v kantah, če se najde v živilih glazovno. Ravno kar je odločila apelatna sodnija v tem okraju, ko je tožil Clark restavrant neki John B. Rau iz Clevelanda. Jedel je "pie a la mode" in pri tem požrl nekaj stekla, ki je bilo v pajju. Dokazano je bilo na sodniji to in sodnija mu je priznala odškodnino v vsoti \$500.00. Iz tega je razvidno, da je gospodar restavrantu odgovoren za take poškodbe.

Vprašanje: Ali je resnica, da je nemogoče izprazniti stanovanje: takim, ki ne plačujejo rent? Meni pravijo, da jih ne morem spraviti ven vsaj za šest mesecev. Če je to res, bom ob hišo, ker ne morem plačevati davkov in ne obresti na dolg. — C. B.

Odgovor: To ni res. Seveda, morate se ravnati postavnim potom, ker postava protežira vaše premoženje. Treba je take stanovce obvestiti pismenim potom, da naj se v treh dneh izselijo in če ne gredo ven, potem pa najmite odvetnika in vložite tožbo. V desetih dneh po obravnavi jih bodo posadili na cesto, če ne bo šlo drugače, ampak po navadi preskrbi zanje drug prostor Associated Charities.

Vprašanje: Moj mož je delal na železnici vse svoje življenje. Po večkratnem ozebljenju njegovih rok je izgubil rabo prstov, dasi ne popolnoma. Zdaj, ko je star, so ga odslovili. Ali je tu kaj pravice, da bi morala kompanija zanj skrbeti? Prosim pojasnila. — G. K.

Odgovor: Žalostna je taka vest in vendar se zgodi vsak dan. Na prvi pogled bi vam rekel, da je nemogoče kompanijo prisiliti, da bi plačevala kaj vašemu možu, razven če ima kompanija upeljana pokojnino. Vendar bi vam svetoval, da se posvetujete z vašim odvetnikom, ki bo mogel bolj definitivno odločiti, ko mu boste povedali vso zgodbo in bo preiskal stvar bolj natančno.

TRINERJEVO
GRENSKO VINO

proti zaprtju, slabemu apetitu, glavobolu, izgubi spanja. V vseh lekarnah.

Če verjamete
al' pa ne.

Zadnjič sem premišljal, kako je Mussolini svoje podanike učil v tem ali onem. Ampak ena stvar je, katero ni še Mussolini poskusil navediti laške ženice, in ta je, da bi poskusili iz makaronov plesti jopice in drugo tako blago. Pa morda jih še bo, se nič ne ve.

Pri neki družini na farmah so pričakovali veselega dogodka v hiši. Prišla je na obisk tudi teta, ki je dajala bodoči materi najpoglavnejše nasvete, kako ima ravnati z dojenčkom.

"Glavno je," pravi skrbna teta, "da imaš ravno prav toplo vodo kadar otroka skoplješ. Voda ne sme biti ne prevroča ne premrzla, ampak ravno prav. Da boš pa vedela, če je voda prav, pazi na to: če postane otrok ves rdeč po životu, potem je voda prevroča. Če postane otrok ves plav po životu, je voda premrzla. Če pa ne postane otrok ne rdeč ne plav, ampak bel, potem vedi, da je bil otrok umazan in da je bil skrajno potreben kopeli."

V Clevelandu bomo imeli pri primarnih volitvah toliko kandidatov, da ne bomo rekli: "Kdo kandidira?" ampak: "Kdo ne kandidira?"

"Neznani lumpje so mi ukradli sod vina. Takoj sem dal v časopise svarilo, naj ljudje ne kupijo tega vina."

"Zakaj pa je bilo treba svarilo? Ali je bilo vino tako slabo?"

Oni dan me je pa moj prijatelj precej potegnil. Srečam ga na St. Clairju in z važnim obrazom mi reče: "Ti, ali si že slišal, da je imela neka ženska trojčke in tri tedne zatem je pa imela dvojčke?"

"Ali misliš mene? Saj to je vendar nemogoče," dvomim jaz.

"Kaj bo nemogoče. Imela je trojčke, čez tri tedne je eden umrl in potem je imela pa samo dvojčke."

"Kaj pa tako čudno hodiš? Ali te noge bolijo?"

"Da, kurja očesa imam na nogah."

"Zakaj pa ne storiš kaj zanje?"

"Čemu? Kaj so pa še kurja očesa zame storila?"

"Ali se je Kunigunda res poročila?"

"Res."

"Kateri je pa tisti nesrečni mož, ki je vzel to hudobno žensko?"

"Jaz."

"Ti, slišiš, ali si že kedar dal svoji ženi kako dragoceno darilo?"

"Da, enkrat sem ji ga dal, pa se še sedaj kesam."

"Kedar je bilo to?"

"Teda, ko sem ji dal poročni prstan."

"Mama, zakaj pa ima naš stric tako rdeč nos?"

"Zato, ker pije vino."

"To je pa čudno, saj pije vedno le belo vino."

"Kaj pa iščeš?" vpraša policman precej natrkanega Irea.

"Iščem prostor za parkanje avtomobila."

"Oblođa, saj vendar nimaš avtomobila."

"Seveda ga imam in sicer na prostoru, katerega sedaj iščem."

Skopuh se pritožuje svojemu prijatelju nad strašnimi bolečinami v zobeh.

"Zakaj pa ne stopiš vendar k zobozdravniku?"

"Saj nisem neumen, čez dve leti bo itak moj sin pričel z zobozdravniško prakso."

Pred 16. leti v Clevelandu
in po svetu.

Iz arhivov "Clev. Amerike" leta 1916

Začetkom maja meseca, 1916, je vlada odpravila privatne večerke šole za pouk o državljanstvu. Vzrok je bil, ker so se pojavljale vsakovrstne take "šole," v katerih učitelji niso bili kos svoji nalogi ali so pa celo prekršili svoj delokrog ter so prihajali iz njih šol slabi kandidati za državljanstvo. Potihom o ameriškem državljanstvu je prišel pozneje pod kontrolo "Mayor's War Advisory Committee," in se je pozneje delegiral na The Citizens Bureau, ki še danes vodi državljanške šole v Clevelandu.

V Pittsburghu, Pa., je v maju, 1916, dobil znani komik Charlie Chaplin pri poskusnih predsedniških volitvah 27 glasov.

Rojak Dominik Pečnik, 6211 Glass Ave. je bil 14. maja, 1916, oropan na 55. cesti za ves denar, ki ga je imel s seboj, poleg tega je pa dobil tudi nevarne poškodbe z nožem.

Dne 20. maja, 1916, je bilo v blagajni Slovenskega Narodnega Doma v Clevelandu \$835.26. Prvi stroški so bili \$6 za zapisnik, \$3 za blagajnika in \$25 za inkorporacijo.

"Clevelandska Amerika" je maja meseca, 1916, upeljala poskusno glasovanje za predsedniške kandidate. Oddanih je bilo 711 glasov, katere je prejelo uredništvo iz raznih naselbin po Ameriki. Wilson je dobil 412 glasov, Roosevelt 126, socialist Benson 74, republikanec Hughes 6, kar je značilno, da so bili že tedaj tako maloštevilni republikanci med našim narodom, Bryan 3 glasove, Burton 44, Ford 42 in Fairbanks 4. Tudi angleško časopisje je poročalo o poskusnem predsedniškem glasovanju "Ameriške Domovine."

Dne 17. maja, 1916, je predaval v S. N. Čitalnici dr. Niko Zupančič o slovenski literaturi. Govoril je o socialnem in narodnem motivu Prešernove pesmi "Krst pri Savici." Čitalnica je bila napolnjena Slovencev.

Dne 20. maja, 1916, so se poročili v Clevelandu Josip Herbst in Fannie Peče, Frank Ozimek in Mary Perko.

Dne 22. maja, 1916, je umrl v Clevelandu rojak Louis Kušlan. Zapustil je soprogo, tri otroke, mater in tri brate. Bil je član dr. Maccabees. Doma je bil iz Cerknice. Isti dan je umrl tudi rojak Jakob Škufca, star 60 let, ki je umrl brez vsakih sredstev in sorodnikov.

Društvo Glas Clev. Delavcev št. 9 S. D. Z. je v nedeljo, 28. maja, 1916, blagoslovilo svojo prvo društveno zastavo. Slavnost se je vršila v Knausovi dvorani.

Dne 24. maja, 1916, sta se v Clevelandu poročila Josip Špelko in Mary Zajčar.

Dne 25. maja, 1916, je umrl v Clevelandu Maks Temistokle, bivši slovenski trgovec v Collinwoodu.

Ameriška državljana sta postala dne 25. maja, 1916, rojaka Louis Levstik in John Urbas. O sledečem značilnem dogodku poroča "Clevelandska Amerika" z dne 26. maja. Pri seji mestne zbornice je govoril councilman Smith, ki je izjavil, da vlada takrat nesnaga po St. Clair Ave., da leži blato tri palce visoko. Temu je ugovarjal načelnik čistilnega urada John Tomson, naker se je naredila stava. Blato so šli merit. Pogodili so se, da če je blato tri palce visoko, bo moral Smith očistiti St. Clair Ave., ako pa ni, ga očisti Tomson. Zgubil je councilman Smith. Kako je čistil St. Clair Ave., kronika ne poroča.

Dne 27. maja, 1916, prinaša "Clevelandska Amerika" kot prvi slovenski časopis mapo jugoslovanskega ozemlja. Ta mapa je bilo delo dr. Zupaniča, in je bila predložena oblastem v Washingtonu in zaveznikom, da potrdijo jugoslovanske pokrajine, v katerih biva naš narod.

Vodstvo korporacije S. N. Doma je dalo koncem maja, 1916, tiskati 500,000 "opek," katere so kupili slovenski trgovci in so jih potem oddajali svojim oddjemalcem. Načrt je prinesel precej denarja v blagajno S. N. Doma.

Časopisni papir se je začel kom junija meseca, 1916, podražiti za 200 procentov.

PRIMORSKE NOVICE

V Lokavcu pri Ajdovščini so zaprli trgovko gđc. Marico Špacapan. — Veliko pomanjkanje sene je nastalo zadnji čas v Vipavski dolini. — Na velikonočni ponedeljek sta znana tržaška zdravnik Gortam in d'Este v tržaški bolnišnici z rentgenološkimi žarki pregledovala nekega Pavla Signorisa, starega 46 let, ki si je pri avtomobilski nesreči zlomil nogo. Nenadoma je z grozovitim pokom, kakor da bi udarila strela, preskočila električna iskra. Bolnik je bil na mestu mrtev, medtem ko je električna iskra nalahko ozgala tri zdravnike. — V Trstu je te dni peljal 46 letni Andrej Sancin iz Škedenja voz premoaga v škeđenjske livarne. Ko je konj, ki je bil navajen poti, privozil do glavnih vrat, so delavci opazili, da je Sancin ležal mrtev med premogom. Na poti ga je zadela kap. — V Trstu so potegnili iz Kanala 34 letno Marijo Mahnič iz Griž pri Senožečah, ki jo je vrgla v morje burja. — V Dornbergu na Goriškem je na veliko soboto umrl Josip Pavlica (Pintarjev), tajnik "Vinarske zadrage" in zavarovalni agent.

SMRT 158 LETNEGA
MOŽA

V neki londonski bolnici je umrl najstarejši človek sveta, Turek Zoro Aga, v 158. letu starosti. Menda zato, ker je bil Turek in siromašen mož, je ostal dolgo svetu neznan, čeprav je bil najstarejši človek na svetu. Šele zadnja leta so se ljudje začeli zanimati zanj. Zoro Aga je bil povabljen v Ameriko, kjer naj bi delal propagando proti alkoholu, zakaj mož se je vse življenje ogibal opojnih pijač in Američanom naj bi služil za živ zgled, kako visoko starost lahko človek dočaka, če ne pije. Povožil ga je avtomobil, toda k sreči je ostala nezgoda brez hujših posledic. Zadnje dni svojega življenja je preživel Zoro Aga v Londonu in je tam v bolnici končal svojo dolgo življenjsko pot.

RADI JAJEC

William Jander je stanoval v New Yorku pri svoji sestri. Neko opoldne pride domov in vpraša sestro, kaj bo za kosilo. Ta mu odvrne, da bo dobil par kuhanih jajec. "Jajca! Že zopet jajca! Vsak dan jajca!" zavpije ves razjarjen Jander. "Jaz jih že ne bom več jedel!" To rekoši, potegne samokres in ustrelj sestro, njenega moža in nazadnje še sam sebe.

Mrtvec na mostu

Za "Ameriško Domovino" priredil M. U.

"Tako je," je pritrdil Meldrum. "V resnici ni Gottschalk nikdar stanoval v hiši, kjer se je nahajal glavni stan družbe, čeravno je parkrat tam prespal. Nu, da nadaljujem: Oče Baumgartner je povedal, da nima risb pri sebi. Julij ni mogel tega verjeti. Tedaj je poklical v sobo še Otona, a skup sta skušala preiskati meniha in njegovo prtljago. Nastalo je ruvanje, ker se je oni temu gotovo upiral. Bodi slučajno, morebiti pa tudi namenoma — orjak Oto bi nam vsekakor lahko pojasnil izpajanje vrta na mrtvecu — v sled udarca na glavo očeta Baumgartnerja je ta izdihnil. Napadalec je ostal mrtvec na rokah. Oto se je podal nato na ogled, kam bi spravili mrtveca. Tedaj je videl, kako prepeljujejo po ulicah razne šeme. Saj veste za ta londonski obilaj, oče opat?"

"O, da," je prikimal opat. "Vem zanj in nad načinom, kakor so se mrtveca odkrivali, se naravnost zgražam."

"Hladnokrvni hudiči," je priznal Meldrum. "Nato so sklepali, kaj jim je storiti, da pridejo v posest načrtov. Konečno so se odločili, naj predstavlja Julij Baumgartner, alies Gottschalk itd. svojega bratranca, dokler isti ne prispejo. Izginil bi z njimi šel tedaj, ko bi bil navidezno šel na sejo k Marconiju. Čas jim je bil vsekakor zelo odmerjen, ker tako pozno vozi le malo vlakov v Alderborough. Gottschalk — imenoval ga bom vedno s tem imenom — se je takoj preoblekel v meniško haljo očeta Baumgartnerja, ko je pa prispel v samostan, je povedal, da mu je bil kovček medpotoma ukraden. Ker so pa računali, da se bo lahko Gottschalk še isto noč vrnil v svoje običajno stanovanje, je zanesel Oto tjakaj njegovo obleko. Tako je mislila gospodinja, da je bil okoli polnoči v sobi Gottschalk sam. Da sta si bili pa slika mrtveca in skica Gottschalkova podobni, si moramo pač razlagati iz njiju sorodstva. V resnici sta si bila podobna. Čim se je Gottschalk nastanil pri vas in ker še niso prispeli načrti, kakor je on preračunal, je moral tu — da oprostite mojemu izrazu — igrati meniha. In ravno pri tem je ustrelil marsikega kozla — vi, oče opat vsekakor to bolj veste nego pa jaz."

"Da," je pritrdil opat. "Vem. Bil je celo tako predzren, da je daroval sv. maše. Med obredi pa je zagrešil neodpustljive pome. Brat Pavel, ki mu je stregel pri maši, je bil dovolj nepreviden, da ga je na to opozoril kasneje v zakristiji — vendar pa je pripisoval zmoto le trudnosti vsled naporene vožnje iz Švice. Da bi bil samo posebej jeval meniha — na to ni mislil brat Pavel in tudi mi ne, ker so bile vse njegove listine v popolnem redu."

"Res je," je nadaljeval Meldrum. "Naslednji dan, ko so prispeli semkaj, je Gottschalkovi svojim drugom zapovedal ugrajenje brata Pavla. Isto se je zgodilo tudi bratu Adrijanu. V resnici ni poslednji vedel, zakaj je bil ugrajen, dokler mu ni tega pojasnil brat Pavel. Ostala dva brata, Francoza, pa sta bila ugrajena očitno, ker so mislili zločinci, da nosita pošto od obzidja v samostan."

"Medtem pa so poskušali ugrabit načrte v Einsiedelnu samem. To je vsekakor še bolj stvar zavlekle in upravičeno je bil Gottschalk s svojo tukajšnjo tolpo vsled tega razburjen. Raditega pogosta posvetovanja v

gozdu! Da se izogneje morebitnemu odkritju, so uporabljali oblike izginolih bratov. Preskočil bom napad v gozdu, ker je o tem že natančno poročal Gilmartin. Dozdeva pa se mu, da je Gottschalk slutil, da ga oče Massey sumi. Vsled tega je tudi dal na cesti zavoziti avtomobil vanj."

"Ne morem pa razumeti," je dejal sedaj oče Massey, "kje so načrti sedaj. Prepričan sem, da so bili načrti, ki jih je Oto izročil gospodu Gilmartinu, potvorbe."

"Seveda, da so potvorbe. Vendar ne zelo dovršene. Saj ne bi z njimi mogli premostiti niti otroka, ki komaj pojmuje brezzično brzojavljanje. Zgodilo se je pa takole: Oče Kleinmichel je zapustil Einsiedeln sicer preoblečen, vendar so ga pa spazili in ga zasledovali. Takoj so to brzojavno sporočili v London. Oto se je nato nemudoma odpeljal na Francosko kjer se je na vlak sestal s človekom, ki je nadzoroval očeta Kleinmichela. Ker je potoval oče Kleinmichel v oddelku sam zase, sta ga napadla, pobrala mu obleko ter ga pustila v vlak. Nato se je Oto takoj preoblekel ter se opravi, kakor je bil oče Kleinmichel. Premotil je celo Williamsa, ki mu je prisegel zato maščevanje. Očeta Kleinmichela so našli šele kasneje železničarji. Ko se je zavedel, je pojasnil stvar policijskemu komisarju, ki mu je verjel, kljub temu da ni imel nobenih izkazil, a to, ker mu je o zadevi že prej poročal Williams. Policijski komisar nam je nato takoj brzojavil, naj pridržimo dozdevnega Kleinmichela. Tu pa smo se zmotili — pa celo naš jezikoslovec Gilmartin — ter predstavili besedico "gardez" kot "čuvajte" mesto pravilno "držite" ga. Oto si ni mogel misliti, da bi bil oče Kleinmichel vsaj tako prebrisan, kakor on sam. Oče Kleinmichel je namreč slutil, da ga nekdo zasleduje, ali pa je vsaj pričakoval, da ga bodo. Čim je prispel v Pariz, je odpremil prave načrte na Gilmartinov naslov v London, v kovček je pa spravil tako posrečene ponaredbe istih. Čim sem prišel po pogonu v Londonu v urad, sta me tam pričakovala podkomisar

Roche in gospod Pennell. Sklenili smo, takoj brzojavno obvestiti Gilmartina."

"Da, in brzojavka je prispela baš v odločilnem trenutku," je pripomnil Don Chavasse. "S tem smo se izognili še hujšemu prizoru, kakor smo ga bili pričali. Pozval sem brate v molinico z namenom, da bom sam pričel izpraševati — ko so pa slišali, da ste brate-laik našli, so se zločinci izdali sami."

"Smešno," je pripomnil oče Massey, "da niso v oni hiši zapazili dimnika v kleti."

"Enostavno samo zato, ker niso imeli nikdar tam doli postene razsvetljave," je pojasnil Meldrum. "Pa tudi tedaj dvomim, da bi ga bili opazili. Ker pa se je dimnik širil v višino, so se čuli glasovi iz kleti precej dobro na ulico, medtem ko se jih obratno ni moglo."

"A načrti?" je vprašal opat. "V mojih rokah so," je odvrnil Gilmartin. "Našel sem jih na svoji mizi, ko sem se vrnil v London. Na razpolago so vam vsak čas."

Molk, ki je nastal nato, je prekinil opat z besedami: "Oprostite mi, morate moji radovednosti, a vendar bi rad vedel, kdo je pravzaprav ta organizacija? Kaj so bili nje cilji?"

Na Meldrumov migljaj, je pričel govoriti Gilmartin: "Zločinci so kršili angleške postavbe kar na veliko. Cilji njih orga-

nizacije pa najbrže ne bodo prili na dan pred sodnijo. Vi, oče opat, pa ste vsekakor upravičeni, da izveste nekaj več kakor splošna publika. Družba je odsek neke "Vesoljne zveze za prostost." Vsekakor nam ime v današnjih dneh komunizma in fašizma kaj lahko pusti napačen pojem. Organizacija je v enem proti-republikanska, proti-socialistična in proti-komunistična. Kakor vam je znano je marsikatera kronana glava izgubila po vojni svojo krono. To vsekakor ni bilo mnogim ljudem po godu, vsled česar so stvorili več družtev, katerih namen je bila vzpostavitev nekaterih monarhij. Ta družstva so raztresena po vsej Evropi in Ameriki. Vsaka narodnost pa je imela svoja. Nemci nemška, Rusi ruska itd. Seveda nihče ni imel veliko izgleda na uspeh."

"Vsled izrednih organizatoričnih zmognosti Julija Baumgartnerja, ponižnega, dozdevno nedolžnega pustolovca, ki bo zagrabil za vsako priliko, ki mu le prinese nekaj denarja in pri priateljeli — omenjeno naj bo zelo diskretno, da celo med našo visoko aristokracijo — ker so vedeli, ali pravilneje, ker je Julij vedel — da morajo zbrati vsa sredstva, ki jim bodo služila za podlago pri upostavitvi monarhij. Zato so tudi skušali — pa najsibo tudi s silo — priti v posest vseh mogočih iznajdb."

Imeli so ogleduhe vsepovsod, da celo v patentnem uradu, kolikor sem razvidel iz listin. Sumim, da so najbrže ponudili očetu Baumgartnerju najprej nakup risb, a da je on ponudbo zavrnil. Na vsak način pa so se zadržno zavezali, da morajo priti v posest njegove iznajdbe, katere veljavo vsak pozna."

"Na veliko škodo organizaciji je pa Julij zbral okoli sebe tu na Angleškem ekstremistovske elemente, ki so se prenačili, a bili tudi pripravljeni storiti kakoli — tudi vzeti življenje — samo da pridejo do svojega cilja. Zaprisegli so se celo, da si vzamejo svoje lastno življenje, samo da praprečijo odkritje. Radoveden sem, če bi bil tudi Julij to storil, ako bi imel priliko! Oto pa je sin slavnega generala Martensena. Gospa Hoffmeyer ali Olga Skosirev ni nihče drug nego princesa Kurusov — in vsi veste, kaj to pomeni! Ubogi mušik Jakob, ki se je sam zastupil v ječi, je bil njih najjemnik za časa carjev."

"Ubogi — ubogi — norci!" je vzdihnil opat. "Naj jim Bog v svoji veliki dobroti odpusti grehe!"

Po kratkem molku je opat dejal: "Zahvaliti se vama moram, gospoda, za vse dobrote, ki sta jih izkazala meni in mojim bratom. Otežila sta si pa delo, ker sta hotela nam prihraniti bol in nas očuvati škandala. Kot človek se vama ne bom mogel nikdar oddolžiti — ne bom vaju pa pozabil v svoji molitvi."

Niti Gilmartin niti Meldrum nista mogla najti besed, da bi odgovorila na te opatove besede. Meldrum je v zadregi gledal skozi okno na polja, kjer so delali bratje-laiki. Tiho sta mu segla v roko, nato pa je odšel stari opat v svojo celico.

"Vraga," je dejal kako uro kasneje na vlak Meldrum, "tale opat bi bil dober policijski ravnatelj!" Zastrmel pa je v Gilmartinov obraz, ko se mu je od srca zakrohotal.

V Scotlend Yardu sta pričakovala Gilmartina inženir Gilbert Wylie in gospodična Ivanka Cannan.

"Želel bi informacij o mojih risbah," je dejal mladenič.

"Na varnem so — čez par dni jih gotovo prejmete."

"Jaz bi pa rada izvedela," je povpraševala Ivanka, ki je bila vsekakor bolj praktičnega mišljenja, "kam pojde orih 5000 funtov, ki so bili poslani Gilbertu za načrte?"

Gilmartin se je nasmejel in dejal: "Denar ni bil zasežen. Na izrečno željo gospe, ki je denar poslala, ga moramo pač izročiti gospodu — Gilbertu Wylieju."

"O, Gilbert!" "O, Ivanka!" je vzkliknil tudi mladenič. "Idiva. Dokazati hočem, da sa lahko tudi Anglež požuri, kadar se mu gre za poroko."

Čim sta zaročenca odšla, se je pa Meldrum pričel krohotati.

"Kaj pa vam je?" je vprašal Gilmartin. "Ali so vam živci odpovedali?"

"Ho — ho — ho — prokleto smešno!" se je skoro dušil Meldrum. "O, seveda ne! Seveda,

samostanski slučaj se ne bo končal s poroko! O, vi 'dobrotljivi bčterček!' Ko pojedete v pokoj, kar odprite ženitovanjsko posredovalnico! Stavim, da si boste nakupili milijone!"

—K-o-n-e-c—

* Četrti sin ex-kajzerja Viljema je bil izvoljen za državnega poslanca.

* Komunisti so s kamenjem napadli palačo japonskega poslanstva na Kubi.

Miss Phyllis Stofel, ki jo vidite na sliki, ko pregleduje 5,000,000 peticij, poslanih kongresu Zed. držav, kjer se prosi, da se odpravi prohibicija. Peticije so iz 32 držav in 319 kongresnih distriktov.

OZDRAVIL OČETA REVMAZMA

J. F. Kotrich, zobozdravnik, 934 Center St., soba 706, Chicago, Ill., poroča, da njegov oče, ki je trpel na revmatizmu veliko let in je potrošil nad \$1,500 z zdravljenjem, je dobil predpis nekega starega zdravnika iz Dunaja, kateri je ustavil bolečine popolnoma. Ker pozna trpljenje, ki ga ta bolezen povzroča, Dr. Kotrich pravi, da z veseljem pošlje vsakomur ta predpis onim, ki trpe na revmatizmu in mu pišejo ponj. Nobenih stroškov in ne obveznosti.

GASOLIN TEXACO OLJE

NAZNANILO

Čenjenim rejakom naznanjam, da sem prevzel gasolinsko postajo na 23515 St. Clair Ave., Euclid, O., kjer bom postregel avtomobilistom z najboljšim gasolinom in oljem. Se priporočam za obisk.

MATH PISHLER

Kenmore 4423

LED IN PREMOC

TOČNA POSTREŽBA
JOSEPH KERN
SLOVENSKI RAZVAZAL
LEDU IN PREMOCU
1194 E. 167th St.
Pekičler Kenmore 4251

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

THE OLD HOME TOWN

Registered U.S. Patent Office

By STANLEY

© 1932 Lee W. Stanley Central Press

4-20-32